

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošljaj-
njem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr., za četrt
leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila,
koroške ulice, št. 5. — Določniki tiskovnega dražstva dobivajo list
brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem
trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprajemajo.
Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če so natisne enkrat 8 kr.,
dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

0 dneh slavnosti.

Ob istem času, ko smo imeli v Mariboru veliko žalost, mil. knezoškofa na mrtvaškem odru, vršila se je v Ljubljani velika slavnost — odkritje spomenika, ki ga je slov. ljudstvo priskrbelo svojem prvemu pevcu, duhovniku Valentinu Vodniku in to sredi mesta, pred c. kr. veliko gimnazijo. Bili smo o namenu te slavnosti govorili v enem naših prejšnjih listov in ne bilo bi lepo, ko bi ne povedali sedaj našim bralcem, kako se je ta slavnost izvršila.

Ali kako naj storimo to, ko nismo bili v pričo? Nam pač ne bode nihče vzel za zlo, da nismo hiteli v Ljubljano v času, ko smo doma žalovali, ali pričakovali smo, da nam bode kdo poročal kaj iz Ljubljane. To pa se ni zgodilo in torej povemo mi to o onih slavnostih, kar se bere v drugih slov. časnikih in samo toliko, da izvedó naši bralci vsaj nekaj o njih.

„Soči“, ki izhaja v Gorici, piše se iz Ljubljane blizu to le: Minoli so slavnostni dnevi, kakršnjih razen njih, ki so bili o navzočnosti presv. vladarja, ni še videla bela Ljubljana. Odkritje spomenika našemu neumrljivemu Vodniku je bila prava vseslovenska svečanost, ki je združila vse brate od bistre Soče, deroče Drave, od Sotle in Kolpe z brati na zelenem Posavji v Ljubljani. Kar jih pa z doma ni moglo, ti so bili v duhu z nami, kakor pričajo nebrojne, neštevilne brzojavke. Ti dnevi so znamenje, da je Ljubljana ne samo po legi, ampak tudi v resnici središče, srce cele Slovenije.

Pri tej slavnosti so odlikovali najbolj Korošce, bilo jih je nad 100 zavednih mož vseh stanov; ti pa tudi res zaslužijo vse naše sočutje, občudovanje in spodbudo, da ne onemorejo proti mogočnemu sovražniku na severnej meji v svetem boji za svoj obstanek in lastnino Slovenije. Gorenjci so kar tekmovali med seboj, na katerej postaji da bi jih bolj počastili. Na kolodvoru Ljubljanskem jih je pozdravil med nebrojljivo množico načelnik slavnost-

nega odbora, g. dr. Vošnjak; od todi pa so jih odvedle zasobne kočije v čitalnico, ki je že bila vse tri dni zbirališče Vodnikovih častilcev.

Ze 28. junija zvečer so bili polni vsi njeni prostori, z osirnim vrtem vred, tujih in domačih gostov. Ta večer, kakor tudi 29. in 30. junija pri banketu, je svirala tu izvrstna godba iz Blejskega zdravilišča, večinoma slovanske skladbe. Dne 29. ob sedmih zjutraj je služil g. prof. T. Zupan sv. mešo na Rožniku; potem je bilo ogledovanje deželnega muzeja, mesta in okolice, pokladanje vencev na Vodnikovem grobu, zvečer pa predstava v čitalničnem gledišči opere „Mesečnica“ in prav za ta slučaj spisane Vošnjakove veseloigre „Svoji k svojim“ z Vodnikovim povišanjem. Po gledišči je bila v spodnjih prostorih zabava: petje društva „Slavec“, godba in navdušeni govori.

Drugi dan so se zbrali tuji in domači slavitelji v čitalnici, od koder so odrinili z 21 zastavami v slikovito lepem sprevedu v mestno župno cerkev sv. Jakoba, kjer je služil Vodnik dve leti kot kaplan; tu je služil slavnostno sv. mešo stolni prošt, preč. g. dr. Klofutar. Od tod je bil spreved v istem redu na bogato okrašeni slavnostni trg Valvazorjev, kjer stoji spomenik; naprej Sokoli, društva čitalniška in druga, deputacije od blizu in daleč, skupine, zasobni častilci in požarne brambe. Pevcev je bilo nad 300 in ljudstva okoli 15.000. Vse ulice so bile bogato z zastavami olepšane. Slavnostni govor je imel gimnazijski ravnatelj g. Wiesthaler in je bil dokaj lep. Potem je gosp. dr. Vošnjak izročil spomenik mestu v varstvo in last. Po odgovoru županovem je zaoril cesarju gromovit živio po Valvazorjevem trgu in sosednjih ulicah, na Gradu pa je naznanilo 20 strelav iz topov odkritje tega prvega javnega narodnega spomenika.

Ob dveh je bil banket v čitalnici, pri katerem se je napivalo cesarju, domovini, vstvaritelju spomenika, domačinu Ganglu z Dunaja, in drugim navzočim odličnjakom. Slavnost pa

je završila ljudska veselica na Vodnikovem rojstnem domu, pri Žibertu na Gorenjej Šiški. Ta je segla pozno v noč.

Ti dnevi bodo gotovo ostali vsem vdeležencem v najprijetnejšem spominu; ni bilo najmanjše navskrižnosti, najmanjšega sporeka, če tudi vladajo ravno sedaj ne mala nasprotstva med raznimi stanovi in posamniki zavoljo volitev v deželni zbor. Vse se je vršilo veledostojno, mirno in v največjem redu, v splošno zadovoljnost vdeležencev in radovednih gledalcev. Samo vojaki v Št. Peterskeji vojašnici niso mogli biti veseli. Nje so držali na nogah zavoljo domišljevanih neredov, kakor da bi bila navada Slovencev z izgredi častiti svojega obožavanega ljubljenca Vodnika! Menimo, da merodajni krogi vendar ne sodijo in ne poznajo tako slabo ljudstva, med katerim živijo, in njegovih voditeljev, ki so to slavnost osnovali!

Bitka pri Slavkovem in c. k. 47. polk.

(Dalje.)

Med tem pa je imela smrt tudi drugod na bojišči bogato žetev, četrti in peti oddelek sta napadla Esslingen. Napoleon je pa hotel prodreti na sredi, da bi razklal tako avstrijsko vojno na dvoje. Zato pošlje dvanajst polkov konjков in dva polka pešcev proti avstrijski sredini. Prvi je poskusil napasti francoski general Bessièrs avstrijsko topništvo. Ali to ga pozdravi s kartečami tako gosto, da mora nazaj. Med tem se je bližala francoska konjica. Zemlja se je tresla pod konjskimi kopiti, dokler je segalo oko, dirjali so jezdeci proti avstrijskim vrstam. Zdaj se pa zakadita dva polka (5. in 11.) cesarskih lahkih konjиков v sovražnike. Strašno trčite vojski vkupaj, začneta se sekati, krik se dviguje proti nebu. To je bil strašen trenotek. Vsakdo je vedel, da se bo določilo sedaj, kamo se nagne zmaga. Kaj zmoreta dva polka proti edenajstim? Skoro nobeden naših jezdecev se ne vrne iz boja, darovali so se za „dom, za cesarja!“ Ali med tem se je umaknilo topništvo, nastala je luknja. Francoski konjiki se obrnejo na desno in na levo, da bi posekali pešce. Nadvojvoda sam pridirja. Z junško besedo ohrabri junake polkov 15., 21., 28., 50., 54., 57. in česke legije. Kakor skala stojè junaki, mirno čakajo sovražnika. Kakor divja vihra prihrumijo francoski konjiki nad-nje. Na 150 korakov od naših se ustavijo, mislijo, da se jim hočejo udati. Nekaj častnikov prijaše bliže in zahteva, naj odložè orožje. Ali kakor iz enega samega grla odgovarjajo naše vrste: „Pridite po nje!“ Zdajci se zaženó Francozi zopet na naše; od teh nobeden ne zine. Ko pa prihrumejo na petnajst korakov, zagrmí iz naših vrst: „Streljaj!“ Kakor iz temnega viharnega oblaka blisk, švigne ogenj iz avstrij-

skih vrst, prve vrste sovražnikove se zvalijo mrtve na tla. Možje in konji ležijo nakopičeni na tleh. V drugo švigne ogenj iz pušek, v tretje in v četrto, druga, tretja, četrta vrsta sovražnikova pade, kar potihne strel; z bajoneti se vržejo hrabri Avstrijci nad sovražnika, knez Ivan Liechtenstein prihrumi s svojo konjico ter zažene Francoze, kolikor jih je bilo še živih, nazaj v Esslingen.

Tako je zmogla hrabrost avstrijska. Le iz Esslingen-a ni bilo spoditi sovražnika.

Med tem so prasketale puške 47. polka v Slavkovem še vedno. Majorju drugega batalijona Grütz-u ubila je krogla konja, jezdec se poškoduje padajoč, zato se postavi stotnik Vignette na čelo batalijona, ki se je zbiral na pokopališči. Že se je delala noč. Ob devetih pridirjajo tri francoske baterije pred vas in začnejo sipati krogelje va-njo. Kmalu začneta naskakovati dva polka, naši junaki 47. polka se branijo hrabro. Vendar se polasti sovražnik prvih hiš. Ali v tem hipu priteče Vignette s svojim batalijonom po ulici, njemu se pridruži batalijon 11. polka. Z nasajenimi bajoneti se vržejo naši nad nasprotnike ter jih vržejo nazaj. V istem hipu pridirja tudi general Vacquant z baterijo topov. V hipu so bili razpostavljeni topovi ter začnó škropiti s kartečami po begočimi, da jih je uteklo le malo. Tedaj je zadela sovražna granata voz streliva, začel je goretí. Če se uname smodnik, ubil bi bil mnogo vojakov, kar skoči stotnik Dietrich k vozu in zbije pokrov z njega, da se niso unele granate.

Na sredino je bil udaril Napoleon še ob osmih zvečer s 3000 konjiki, ali avstrijski husarji in dragoni so ga vrgli nazaj.

Nastane noč, na priborjenih krajih ostanejo Avstrijci. Napoleon je dobil po noči pomoči, da je štela njegova vojska 100.000 vojakov. Ob eni po noči poskusi, ali bi ne mogel napasti Slavkova. Ali junaki 47. polka so stržili dobro. Tako gorko pozdravijo sovražnike, da morejo zopet nazaj. (Konec prih.)

Gospodarske stvari.

Živina in njih nadlegovalka.

O poletji frčí okoli živine vse polno nadlegovalk in ena je huja, kakor druga, uboga žival pa se je ne more ubraniti, nekaj tudi zato ne, ker jo človek déva v stanje, ki ji ne dohaja po naravi. Narava živine je za to, da se giblje prosta ali kje more to sedaj, ko je v oblasti človeka? Ako pa ji ne pusti človek naravne prostosti, naj gleda vsaj na to, da odvrne od nje tiste sitnobe, ki so nastale za-njo vsled njega!

In velika nadloga za živino so v poletji muhe in njih je celo več sort, vse pa so za ži-